

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

'ไหลหลง-ราชินี' เสด็จฯ พระราชกุศลพระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ตกแต่งอนุสรณ์สถาน ไว้บรรจุ 'พระสรีรางคาร'

พสกนิกรเฝ้าฯ รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง สำนักพระราชพิธีกรณีย์ "ดอกแก้วกัลยา" มอบแก่ ♦ อ่านต่อหน้า 2

พระอัฐิ □ **ต่อจากหน้า 1**
ผู้ร่วมงานพระราชพิธีเป็นที่ระลึก เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังนำยอดพระจิตกาธานที่เป็นดอกไม้สดงานแหงหยวก และปักทองแกะสลักพระนามย่อ "กว" ไปจำเริญน้ำกลางแม่น้ำเจ้าพระยา ทำราชวรดิฐ พร้อมเริ่มทยอยเปลี่ยนดอกไม้ประดับรอบพระเมรุ จากดอกกัญญาเป็น "ฟอร์เกตมินอท" ด้านวัดราชบพิธฯ บูรณะ "อนุสรณ์สถานรั้งชีวิตนา" ให้สมพระเกียรติเพื่อใช้เป็นสถานที่บรรจุพระสรีรางคารในขณะพสกนิกรชาวไทยยังคงหลังไหลชมความงามพระเมรุ เจ้าหน้าที่ตกแต่งมณฑลพิธีเตรียมเปิดงานนิทรรศการร่วมน้อมรำลึกพระกรุณาธิคุณ เผยพบ

บุคคลในภาพที่ตามมา 2 คน เตรียมเปิดใจในงานนิทรรศการ ส่วนแสดงพิเศษ "สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์" ภายหลังประชาชนนับแสนได้ร่วมเฝ้าฯ รับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ที่เสด็จในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ ณ พระเมรุ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 15 พ.ย.ที่ผ่านมา จากนั้น เช้าวันรุ่งขึ้นวันที่ 16 พ.ย.ทรงพระกรุณาโปรด

เกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯแทนพระองค์ในการประกอบพระราชพิธีเก็บพระอัฐิ และเชิญพระอัฐิ จากพระเมรุไปประดิษฐาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
ต่อมาวันที่ 17 พ.ย.เวลา 17.15 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง จากพระตำหนักจิตรลดารโหฐานพระราชวังดุสิต ยังพระบรมมหาราชวัง ระหว่างรถยนต์พระที่นั่งแล่นผ่านประตูวิเศษไชยศรี และประตูพิมานไชยศรี ได้มีพสกนิกรจำนวนมากเข้าเฝ้าฯ รับเสด็จ อยู่บริเวณสนามหญ้าหน้าศาลาสุก

เดลินิวส์

Daily News
Circulation: 850,000
Ad Rate: (FC) 2,200 (BW) 1,350

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: อังคาร 18 พฤศจิกายน 2551

ปีที่: -

ฉบับที่: 21586

หน้า: 1(บน), 14, 2

Col.Inch: 315.25 ADValue: (B/W) 425,587.50 (FC) 693,550

PRValue(x3): (B/W) 1,276,762.50 (FC) 2,080,650

หัวข้อข่าว: "ในหลวง-ราชินี" เสด็จพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระที่นั่งเอื้อย

ขุน ในพระบรมมหาราชวัง

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ขึ้นทางบันไดมูขระสันพระที่นั่งพิมานรัตยา เสด็จฯ ออกพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ไปยังหน้าพระแท่นมณฑลมหาเศวตฉัตร โดยมีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตดา มาตุพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ คุณสิริกิติยา เจนเซน พระธิดาในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ท่านผู้หญิงทัศนาวลัย ศรสงคราม พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และ ร.อ.จิตต์ ศรสงคราม พระนัดดาในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระบรมอัฐิ พระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่เชิญออกประดิษฐานบนพระแท่นมณฑลมหาเศวตฉัตร แล้วทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งประดิษฐานในมณฑลของพระแท่นสุวรรณเบญจดล แล้วทรงกราบ จากนั้นทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการบูชาพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร พระบรมอัฐิที่พระแท่นมณฑลทุกแล้วทรงกราบ จากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จฯ ไปทรงถวายพักรองที่ระลึกงานทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ แต่สมเด็จพระราชกษณะ พระราชกษณะที่

ถวายพระธรรมเทศนา พระราชาคณะ 30 รูป สวดพระพุทธมนต์ พระรับอนุโมทนา 4 รูป และพระสงฆ์สดับปกรณ์ 10 รูป พระสงฆ์ 30 รูป สวดพระพุทธมนต์จบแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จฯ ไปทรงทอดผ้าไตร ถวายพระสงฆ์ 30 รูปที่สวดพระพุทธมนต์สดับปกรณ์พระอัฐิ

จากนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงหลังทักษิณาทน พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา แล้วทรงจุดธูปเทียนดูหนังสือเทศน์พระราชทานให้เจ้าพนักงานพระราชพิธีเชิญไปตั้งที่จงกลธรรมาสน์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อยสำหรับพระบรมอัฐิของสมเด็จพระบรมราชบุพการี ทรงธรรม และสำหรับพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงธรรม ทรงศีลและทรงหลังทักษิณาทน พระพรหมเมธี (สมชาย วรชาโย ป.ธ.8) วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร ถวายพระธรรมเทศนาบทสามัคคีธรรมกถา กล่าวถึงความสามัคคีของทุกฝ่ายที่ร่วมมือกันจัดงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ให้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์สมพระเกียรติยศทุกประการ และเป็นพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ ที่ต้องจารึกอยู่ในความทรงจำของคนไทยทุกคนไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

เมื่อถวายพระธรรมเทศนาจบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรมบูชากัณฑ์เทศน์ และเสด็จฯ ทรงทอดผ้าไตร ถวายพระเทศน์และรับอนุโมทนา 5 รูป สดับปกรณ์ ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ทรงทอดผ้าไตร 10 ไตร ถวายพระสงฆ์ 10 รูป สดับปกรณ์ พระบรมอัฐิ และพระอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีที่เชิญออกประดิษฐานในการพระราชกุศลนี้ที่หน้าพระแท่นมณฑลมหาเศวตฉัตร ต่อจากนั้นเสด็จฯ ไปทรงกราบพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ และในเวลา 19.21 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม

ราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินกลับ

สำหรับพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ครั้งนี้ สำนักพระราชพิธีการได้นำดอกแก้วกัลยา มอบเป็นที่ระลึกแก่ผู้ร่วมงานดังกล่าว ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ทั้งนี้ดอกแก้วกัลยาเป็นดอกไม้ประดิษฐ์สีฟ้า ที่คนพิการจากศูนย์ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคนพิการ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ประดิษฐ์ขึ้นและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามให้ และพระราชทานพระอนุญาตให้ใช้เป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของคนพิการทั่วประเทศ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้พิการและองค์กรผู้พิการ

นายบุญชัย ทองเจริญบัวงาม เจ้าหน้าที่บริหารงานในพระองค์ ระดับ 5 ฝ่ายพัฒนาบุคลากรด้านศิลปะ กองศิลปกรรม สำนักพระราชวัง ผู้ควบคุมเครื่องสด และดูแลช่างเครื่องสดประกอบพระจิตกาธาน ในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ กล่าวว่า เมื่อเวลา 09.30 น. วันที่ 17 พ.ย. เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง ได้นำยอดพระจิตกาธานที่เป็นเครื่องสด ในส่วนที่เป็นดอกไม้สด งานแทงหยวก และการแกะสลักของอ่อนซึ่งรวมถึงฟักทองที่แกะสลักพระนามย่อ กว ไปจำเริญน้ำหรือลอยน้ำ ที่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณท่าราชวรดิฐตามโบราณราชประเพณี ที่จะนำเครื่องสดพระจิตกาธานไปลอยน้ำหลังจากงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพเสร็จสิ้นลง ทั้งนี้การลอยน้ำถือว่าการคืนสู่แม่น้ำ และน้ำคือความร่มเย็นมีความหมายเป็นดังผู้แทนของสรรพสัตว์

ด้านนายประวิทย์ บุญมี ผู้อำนวยการฝ่ายเกษตร สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาโดยคุณ อ้นเนื่องมาจากพระราชดำริ ผู้รับผิดชอบการประดับตกแต่งภูมิทัศน์ทางสถาปัตยกรรมบริเวณโดยรอบพระเมรุ ในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กล่าวว่า ในช่วงเวลา 16.00 น. จะเริ่มทยอยเปลี่ยนดอกไม้ที่ประดับรอบพระเมรุบางส่วน เนื่อง

จากดอกไม้เมืองหนาวโทสนสีฟ้าบางประเภทหมดอายุการใช้งานลงตามสภาพ เนื่องจากเป็นต้นไม้เมืองหนาว โดยในวันนี้ได้เปลี่ยนดอกจากบางส่วนออก แล้วนำดอกฟอร์เกทมีนออก มาใส่ประดับแทน 500 ต้น และจากวันนี้เป็นต้นไป จนนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เสร็จสิ้นลง จะนำดอกไม้ประเภทลิ้นมังกร, แพนซี, ไวโอล่า และบูลเชลเวีย มาทยอยเปลี่ยน รวมทั้งหมดประมาณ 5,000 ต้น ทั้งนี้การเปลี่ยนดอกไม้ดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนทั้งหมดจนเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่นำมาซ่อมแซมบางส่วนเท่านั้น

ชมพระเมรุ... พลกนิกรชาวไทย
และนักท่องเที่ยวหลั่งไหลไปชมความงามวิจิตรของพระเมรุที่ใช้ในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพฯ ล้นมณฑลพิธีท้องสนามหลวง โดยเฉพาะยามเย็นแสงไฟที่ประดับเริ่มเปิดสว่างไสวงามจับใจ สร้างความตื่นตาตื่นใจให้ผู้ไปชมทั่วหน้า

ผู้สื่อข่าวรายงานจากวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร สถานที่ในการประกอบพระราชพิธีบรรจุพระสรีรังคารสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ อนุสรณ์สถานรั้งยี่วัฒนา โดยคณะสงฆ์วัดราชบพิธฯ ได้เตรียมประสานงานการจัดพระราชพิธีสำคัญกับทางสำนักพระราชวัง เพื่อความเรียบร้อยในการจัดสถานที่บริเวณสุสานหลวง เตรียมการรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ทั้งนี้ พระธรรมวรเมธี ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชบพิธฯ ได้ให้เจ้าหน้าที่ของวัด และเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวัง เข้ามาจัดตกแต่งสวน และทางเดินภายในสุสานหลวง ซ่างทางสี่กั๊กแต่งพระเจดีย์ และพระปรารักษ์รอบสุสานหลวงให้สวยงาม และสมพระเกียรติ ส่วนด้านหน้าอนุสรณ์สถานรั้งยี่วัฒนา จัดตั้งเป็นพลับพลาพื้นยกสำหรับใช้เป็นที่พักพิง นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่นำพู่ห้อยระย้าสีขาวดำแขวนไว้รอบรั้ววัดเป็นที่เรียบร้อย

พระธรรมวรเมธี เปิดเผยว่า วัดราชบพิธฯ ได้เร่งดำเนินการเตรียมความพร้อมสำหรับพระราชพิธีบรรจุพระสรีรังคารสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ อย่างเต็มที่ โดยในการตกแต่งสวนภายในสุสานหลวง ได้นำพันธุ์ไม้สวยงามหายาก 84 ชนิด เข้ามาประดับตกแต่งโดยรอบ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ไม้สีฟ้า ซึ่งเป็นสีโปรดของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ หรือเป็นพันธุ์ไม้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระองค์ เช่น กันภัยมหิดล เป็นชื่อพันธุ์ไม้ที่พระราชทานพระวินิจฉัยให้เป็นสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น สำหรับคูหาด้านทิศเหนือ ภายในอนุสรณ์สถานรั้งยี่วัฒนา ซึ่งใช้เป็นที่บรรจุพระสรีรังคารสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ก็ได้เตรียมสถานที่ไว้เรียบร้อยแล้วเช่นกัน โดยภายในอนุสรณ์สถานแห่งนี้ เป็นที่บรรจุพระราชสรีรังคารและพระอัฐิของเจ้านายหลายพระองค์ มีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า พระราชโอรสและพระราชธิดาพระองค์อื่น ๆ รวมทั้งสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยพระสรีรังคารสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะได้รับบรรจุในถ้ำศิลาด้านล่างของพระสรีรังคารของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ส่วนด้านบนเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปจำลองประจำชมวาร ปางถวายเนตร ประดิษฐานประจำแทนพระด้านทิศเหนือ ซ่างที่บรรจุพระสรีรังคารแห่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ในอนุสรณ์สถานรั้งยี่วัฒนา

สำหรับพระพุทธรูปปางถวายเนตร ที่นำมาประดิษฐานในอนุสรณ์สถานรั้งยี่วัฒนา จำลองมาจากพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร ปางถวายเนตรของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่ทอดพระเนตรแบบและประธานพระวินิจฉัยด้วยพระองค์เอง ทรงเททองหล่อเมื่อครั้งทรงเจริญพระชนมายุ 80 พรรษา พ.ศ. 2548 สำหรับพระพุทธรูปประจำพระชนมวารจำลองนี้ หล่อด้วยโลหะผสมมีทองคำชนวนจากทองคำส่วนพระองค์ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่ท่านผู้หญิงทศนาวลัย ศรสงคราม มอบให้นำมาเป็นทองคำชนวน องค์พระพุทธรูปสูง 18 นิ้ว สูงฐานกว้าง 9 นิ้ว ปิดด้วยทองคำเปลว 100 เปอร์เซ็นต์ เททองหล่อเมื่อวันที่ 13 พ.ย.ที่ผ่านมา เวลา 14.14 น. ณ ลานหน้าพระอุโบสถวัดราชบพิธฯ และจะประดิษฐานประจำแทนในวันที่ 18 พ.ย.นี้

ช่วงสายวันเดียวกัน ทีมมณฑลพิธีท้องสนามหลวง ผู้สื่อข่าวรายงานว่า แม้วันนี้ยังไม่มี การเปิดให้ประชาชนเข้าชมนิทรรศการภายในมณฑลพิธีท้องสนามหลวง แต่ยังคงมีพลกนิกรชาวไทย และนักท่องเที่ยวต่างชาตินับหมื่นคนทยอยเข้าชมความสวยงามของพระเมรุ อาคารประกอบ และสวนไม้ดอกไม้ประดับรอบสิ่งปลูกสร้างด้วยความสนใจ เจ้าหน้าที่ต้องนำรั้วเหล็กมาปักไว้เป็นแนวยาวป้องกันความเสียหายก่อนเปิดนิทรรศการ มีประชาชนบางส่วนพากันนำกล้องถ่ายรูปมาถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก ใกล้กันมีกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าให้บริการรับถ่ายรูปคู่กับพระเมรุสนนราคารูปละ 50 บาท บรรยากาศเป็นไปด้วยความคึกคัก

นายเผด็จ ขำโพธิ์ ประธานคณะกรรมการจัดงานนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เปิดเผยว่านิทรรศการดังกล่าว กำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 18-30 พ.ย.นี้ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง เพื่อเปิดให้ประชาชนได้ร่วมน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณผ่าน 12 ส่วนนิทรรศการประกอบด้วย ส่วนตามรอยพระบาทแก้วกัลยา, สมพระเกียรติยศ พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ, กัลยาณิวัฒนาแห่งราชสกุลมหิดล, พระอุปถัมภ์ กำจุนประชา, องค์อุทิศเพื่อปวงประชา, พระโคกจันทน์, ราชรถน้อย, รัชชวาทพระอิสริยยศ, พระเมรุ, มุขนิธิในพระอุปถัมภ์, จำหน่ายของที่ระลึก และส่วนแสดงที่ได้จัดกิจกรรมพิเศษขึ้นคือ "สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ"

นายเผด็จ กล่าวต่อว่า นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ให้เกียรติเป็นประธานเปิดนิทรรศการ ในวันที่ 18 พ.ย. เวลา 15.00 น. จากนั้นเวลา 15.30 น. จะมีการแถลงข่าวเปิดตัว

บุคคลในภาพเพื่อบอกเล่าประสบการณ์ที่ได้สัมผัส พระจริยวัตร และนำพระทัยอันงดงามของพระองค์ สำหรับนิทรรศการจะเปิดให้ประชาชนได้เข้าชม จนถึงวันที่ 30 พ.ย. ตั้งแต่เวลา 10.00-21.00 น.

ด้านนายภุชงค์ เสริมพานิช รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ในฐานะรองประธานคณะกรรมการจัดนิทรรศการฯ แถลงข่าวภายในศูนย์สื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงการตามหาบุคคลในภาพประวัติศาสตร์ที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้า อย่างใกล้ชิดว่า ในวันที่ 18 พ.ย. จะนำบุคคลในภาพ 2 คน มาร่วมภายในงานนิทรรศการในส่วน "สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ" เพื่อบรรยายความรู้สึกในขณะนั้น โดยบุคคลในภาพที่แสดงตัว คือ ภาพของเด็กน้อยสวมเสื้อเหลือง และภาพนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ถ่ายรูปนั่งอยู่ข้าง ๆ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ซึ่งภาพนี้มีบุคคลที่นั่งในภาพนามพระองค์ 2 คน แต่มาแสดงตัวเพียงคนเดียวคือบุคคลที่นั่งด้านซ้ายของพระองค์

นายภุชงค์ กล่าวต่อว่า ส่วนภาพอื่น ๆ มีบางภาพที่ค่อนข้างหายากคือ ภาพของ คุณยายที่ถ่ายระหว่างที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ เสด็จเยี่ยมศูนย์แพทย์อาสา ซึ่งภาพนี้ เจ้าของสถานที่ติดต่อมาแล้วบอกว่า ในวันนั้นคุณยายมาเพียงคนเดียว มีญาติมาส่ง คงต้องให้ญาติของคุณยายออกมาเปิดเผยแทน รวมทั้งภาพที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ประธานของให้กับชาวเขากคนหนึ่ง ก็หายากเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีภาพที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ มีรับสั่งกันในกลุ่มเด็กนักเรียน มีบุคคลในภาพมาแสดงตัวแล้ว แต่ทุกภาพจะมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้ง โดยบุคคลในภาพต้องบอกเล่าเหตุการณ์ในภาพได้ มีผู้อ้างอิงและนำประวัติของตัวเองมาด้วย

รองประธานคณะกรรมการจัดนิทรรศการฯ กล่าวด้วยว่า นอกจากนั้นคณะกรรมการจะเปิดรับภาพจากประชาชนทั่วประเทศ ที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ อย่างใกล้ชิด เพื่อจัดแสดงในนิทรรศการด้วย แต่จะเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากส่วนตามหาบุคคลในภาพ โดยส่งภาพพร้อมเขียนถ้อยคำที่ระลึกถึงพระองค์ โดยส่งมายังตู้ ป.ณ. 2466 ลาดพร้าว ระหว่างวันที่ 12-25 พ.ย.นี้

อ่านต่อหน้า 14

พระอัฐิ

ต่อจากหน้า 2

นายภุชงค์ ยังกล่าวถึงรูปแบบนิทรรศการที่จะเปิดให้ประชาชนเข้าชมในวันที่ 18 พ.ย.ว่า เจ้าหน้าที่ได้จัดทางเข้า-ออก คนละเส้นทาง โดยจะเป็นทางวันเวย์ (เดินทางเดียว)

ให้ประชาชนเดินตามกันไปเข้าชมนิทรรศการทั้ง 12 ส่วน ที่ไม่อยากจะพลาดคือ ส่วนตามรอยพระบาทแก้วกัลยา เป็นการแสดงภาพวาดพระประวัติ และพระกรณียกิจในสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ 84 ภาพ เป็นเหตุการณ์เรียงกันไป และส่วนพระเมรุ เป็นการแสดงประวัติความเป็นมาของพระเมรุมาศ และพระเมรุ ตามโบราณราชประเพณีในสถาบันพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ ความหมายและแบบร่างพระเมรุสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ รวมถึงงานศิลปกรรมประกอบพระเมรุโดยรอบ

นายกฤษฎมพร กล่าวด้วยว่า ในส่วนการดำเนินนิทรรศการดังกล่าว จะมีเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นพิเศษ มีทางเข้าทางเดียวและทางออกอีกทางหนึ่ง ประชาชนต้องทยอยกันขึ้นไปชมเนื่องจากพระเมรุจะรับน้ำหนักไม่ได้ โดยจะจัดให้ประชาชนเข้าชมอย่างใกล้ชิดที่สุดและให้ถ่ายรูปได้ นอกจากนี้ขอความร่วมมือประชาชนเรื่องการเดินทางโดยจัดที่จอดรถให้บริการบริเวณสนามหลวงฝั่งเหนือเท่านั้น ที่จอดรถอาจไม่เพียงพอ ควรเดินทางมาโดยรถโดยสารสาธารณะ ส่วนดอกไม้ภายในงานไม่สามารถแจกจ่ายได้ และการแต่งกายแม้จะผ่านการไว้ทุกข์แล้ว แต่ภายในมณฑลพิธีเสมือนเป็นเขตพระราชฐาน ให้แต่งกายด้วยสีสุภาพ และรองเท้านุ่มส้น

ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นายสมชาย ณ นครพนม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑสถาน กรมศิลปากร เปิดเผยว่า ภายหลังจากเสร็จสิ้นพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิ

วัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กรมศิลปากรได้รับการประสานมาจากกรมประชาสัมพันธ์ ขอให้นำราชรถน้อย ที่พระสงฆ์ประทับทรงสวดนำริ้วขบวน ไปจัดแสดงที่มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ซึ่งนายเกรียงไกร สัมปัชชลิต อธิบดีกรมศิลปากร ได้ตอบรับพร้อมให้ความร่วมมือ แต่จะขอให้จัดแสดงที่โรงราชรถในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แทน เพราะตั้งอยู่ใกล้กันประชาชนที่ชมพระเมรุ และอาคารประกอบแล้ว เดินข้ามจากสนามหลวงไปชมราชรถน้อยที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้เลย และยังได้ชมเครื่องประกอบพระอิสริยยศอื่น ๆ ที่ใช้ในพระราชพิธีนี้ อีก เช่น พระมหาพิชัยราชรถ พระโกศ พระยานมาศสามลำคาน เกรินบันไดนาค พระที่นั่งราเชนทรยาน พระวอสีวิกาภาณุจัน และพระเสลี่ยงกลีบบัว เป็นต้น

ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นางจุฬารัตน์ บุญยากร ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กล่าวว่าในส่วนพิธีบรรจุพระสรีรังคาร ที่วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ในวันที่ 19 พ.ย.นั้น ทางสำนักงานพระพุทธศาสนาฯ จะนำนิทรรศการสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่เกี่ยวกับสถาบันพระพุทธศาสนา ไปจัดแสดงด้วย โดยจะจัดแสดงที่บริเวณถนนอิษฎางค์ ตั้งแต่ช่วงวันที่ 18 พ.ย. พร้อมกันนี้จะนำหนังสือสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กับสถาบันพระพุทธศาสนา ที่จัดพิมพ์โดยมหาเถรสมาคม ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาฯ ไปแจกในวันดังกล่าวด้วย.

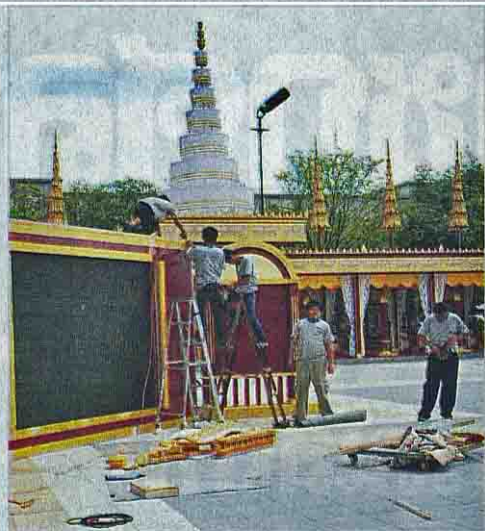
'นางฟ้า' เสด็จสู่สวรรคาลัย ๖ ยังสถิตในดวงใจไทยทั่วหล้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ พร้อมพระบรมวงศานุวงศ์ ไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท

เชิญยอดพระจิตกาธานไปจำเริญ (ลอยน้ำ)

เจ้าหน้าที่ร้อยเวทบางส่วนเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์

ตรวจภาพจิตรกรรมฝาผนังในมณฑลพิธีเพื่อเตรียมเปิดให้ประชาชนเข้าชม

ประชาชนซื้อพระฉายาลักษณ์เป็นที่ระลึก